

ערעור אזרחי מס' 507/64

ג'ני בטאן נגד יעקב זאבי, ו-2 אח'

בבית-המשפט העליון בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים
[8.1.65 (החלטה על סיכום טענות בכתב), 28.5.65]

לפני מ"מ הנשיא (זילברג), והשופטים זוסמן, כהן

התביעה בבית-המשפט המחוזי היתה לתשלום פיצוי נזיקין עקב תאונת דרכים; תוך כרי
בדורה, שנמשך בחמש ישיבות, העיר רופא גינקולוג על מצבה של התובעת לאחר קרות התאור
זה. לאחר סיום פרשת-התביעה ופתיחת פרשת-ההגנה, נעשו צילומי רנטגן באזור הרחם של
התובעת אשר, לטענת באיכוחה, עשויים לזרות אור על סיכויי הריונה, ולקבוע את מידת הנזק
שנגרם לה עקב התאונה. בין חקירתו הנגדית וחקירתו החוזרת של עד הגנה ביקש באיכוחה של
המעוררת, בעליפה, לקרוא שנית לעדות את הגינקולוג הנ"ל, כדי להוכיח את טענתו החודשה.
בית-המשפט המחוזי דחה את בקשתו ועל כך הערעור.

בית-המשפט העליון, בקבלו את הערעור, פסק —

א. (1) בדרך כלל ישמור בית-המשפט תוך הקפדה על כללי הפרוצדורה הקובעים
את סדר הבאת הראיות, וידרוש כי כל אחד מהצדדים ימצה את ראיותיו עד תום ויגישן
כולן תוך פרשת-התביעה או פרשת-ההגנה שלו, כי אחרת תהיה צורת הדיון, ואתה
מידת הדיון, לקויה.

(2) אולם כאשר מטעמים סבירים והוגנים, מבקש בעל-הדין לתקן את הפגימה
שפגם בשלב הראשון של פרשתו הוא, מן הראוי כי בית-המשפט יענה לו.

פסקי-דין ישראליים שאוחדו:

- [1] המ' 23/57 — וייס פלוטניק ורצ'ון חברה לביטוח בע"מ נגד אברהם מדינה: פד"ג,
כרך יא, תשי"ז/תשי"ח-1957, ע' 643; פ"מ, כרך כח, תשי"ז-1957, ע' 288.
- [2] ע"א 35/59 — אבישי שרעבי, קטיף, באמצעות אביו יפת אברהם שרעבי נגד שלמה
קמרה רבנין חברה א"י אפריקה לביטוח בע"מ: פד"ג, כרך יד, תשי"ז/תשכ"א-1960,
ע' 1289, 1292; פ"מ, כרך מז, תשי"ד-1960, ע' 94, 98.
- [3] ע"א 307/61 — יהודה לוי נגד גלה פנר ויאריה שטיינברג; פד"ג, כרך טו, תשכ"א/
תשכ"ב-1961, ע' 2481.

מ"מ הנשיא (זילברג)

[4] ע"א 73/49 — בנימין רנתן ויטרבלג נגד חברת מיסדי חדרה בע"מ: פד"י, כרך ד, תשי"א/תשי"א-1950, ע' 776, 780; פ"מ, כרך ג, תשי"א-1950/51, ע' 299, 303.

הערות:

על הבאת ראיות באיתור, עיין גם ע"א 118/63 — ראש העיר, חברי המועצה ובני העיר הרצליה נגד מאיר פישמן; פד"י, כרך יו, תשכ"ג/תשכ"ד-1963, ע' 2805 והערה 2 שם.

ערעור ברשות על החלטת בית-המשפט המחוזי, חיפה (העזפט א' נאאל), מיום 4.12.64, ב"ת"א 1124/63, לפיה נדחתה בקשת המערערת להרשות לה לקרוא בחזרה עד התביעה, אחרי סיום הוכחות הנתבעים-המשיבים. הערעור נתקבל.

ש' תוסייה-כהן — בשם המערערת: נ' בן-חביב — בשם המשיבים

פסק-דין

מ"מ הנשיא (זילברג): זהו ערעור לאחר נטילת רשות על החלטתו של בית-המשפט המחוזי, חיפה, בה נדחתה בקשתו של בא-כוח המערערת-התובעת להזמין ולשמע, לאחר סיום פרשת-ההגנה, עד אשר כבר העיד בפרשת-התביעה.

2. התביעה היתה לתשלום פיצויים בעד גזקי גוף שנגרמו לתובעת עקב תאונת דרכים, שאונתה לה בחיפה באמצע שנת 1963. פרשת-התביעה נגולה בפני בית-המשפט בחמש ישיבות רצופות — בין ה"2.2.64 וה"12.4.64 — ותוך כדי פרשה זו העיד ד"ר ז' פולישוק, רופא-מומחה למחלות נשים ויולדות על מצבה של התובעת, מבהינה גיניקולוגית, לאחר קרות התאונה.

3. ביום 30.4.64, לאחר סיום פרשת-התביעה ופתיחת פרשת-ההגנה, נעשו צילומים באזור הרחם של התובעת, על-ידי מכון הרנטגן של בית-החולים האוניברסיטאי, ירושלים. צילומים אלה — כך טען וטוען בא-כוחה — עשויים לזרות אור על סיכויי ההריון של התובעת-המערערת, ולקבוע את מידת הנזק שנגרם לה עקב התאונה. ביום 12.10.64, בין חקירתו הנגדית וחקירתו החוזרת של עד ההגנה, פרופ' הלברייכט, הודיע בא-כוח התובעת כי הוא יקרא לדוכן העדים שנית את ד"ר פולישוק כדי להוכיח על-ידו, באמצעות צילומי הרנטגן, את אשר הוא מבקש להוכיח לגבי סיכויי ההריון של שולחתו. כדי להקדים רפואה למכה הגיש בא-כוח הנתבעים-המשיבים בקשה לבית-המשפט, בה הוא מבקש "ליתן החלטה השוללת את זכותו של בא-כוח התובעת לקרוא בחזרה את העד ד"ר ז' פולישוק וכו'". בית-המשפט דחה בקשה זו להיותה "מוקדמת", מכיון שבא-כוח התובעת עדיין לא ביקש פורמלית להזמין את העד, וביום 27.11.64, לאחר חתימת חקירתו של פרופ' הלברייכט, ביקש בא-כוח התובעת, בעל-פה, להזמין את ד"ר פולישוק, אך בית-המשפט דחה אותה כעבור כמה ימים בהחלטה שניתנה על-ידו ביום 4.12.64. וזה לשונה:

מ"מ הנשיא (זילברג)

„צודק באיכות הנתבעים שהעדות שבאיכות התובעת רוצה להביא עכשיו, אחרי סיום הוכחות הנתבעים, על-ידי קריאה חזרה של עד התובעת, ד"ר פולישוק, עמדה לרשות התובעת מהתחלת מאי שנה זו, והיה סיפק בידי באיכות לבקש רשות לקרוא את העד בחזרה זמן רב לפני שביקש זאת. מאידך אם ארשה עכשיו שהעד יקרא שנית הוא יעיד מה שבאיכות התור בעת רוצה להוכיח בעדותו הנוספת, דהיינו שלאור הצילומים שנעשו ב-30.4.64 פחתו הסיכויים שהתובעת עוד יכולה להרות ויש קשר סיבתי בין עקרותה לבין התאונה, אצטרך להרשות גם לנתבעים להביא ראיות נוספות על-ידי השמעת העדים הרפואיים שלהם שכבר הושמעו או על-ידי עד מומחה או עדים מומחים אחרים, וזה יגרום לעיגול-דין. לכן אינני מרשה לקרוא בחזרה את העד ד"ר פולישוק.“

ועל כך מערער באיכות המערער לפנינו.

4. והנה בפנותנו לפסיקת בית-המשפט בנקודה זו, ניוכח לדעת כי בית-המשפט הישראלי — ובצדק — אינו מקשה עורפו או מכביד לבו כלפי בעל-דין הבא „לשבש“ את סדרי הדיון התקינים על-ידי הבאת ראיות נוספות מחוץ למסגרת הפרשה שנסתיימה על-ידו (ראה למשל ח"ב 23/57, (1); ע"א 35/59, 79, כרך יד, ע' 1289, ב"ע 1292; פ"מ, כרך 10, ע' 94, ב"ע 98, (2); ע"א 307/61, (3)), ברור כי בדרך כלל, וברובא דרובא של המקרים, ישמור בית-המשפט תוך הקפדה על כללי הפרוצידורה הקובעים את סדר הבאת הראיות, וידרוש כי כל אחד מן הצדדים ימצא את ראיותיו עד תום ויגישן „הבילה אחת“, בלי לפלגן, תוך פרשת-התביעה או ההגנה שלו (השווה פסק-הדין של בית-המשפט זה ב"ע 73/49, פד"י, כרך ז, ע' 776, ב"ע 780; פ"מ, כרך ג, ע' 299, ב"ע 303, (4)), כי אחרת ייטלטל הדיון עד אין קץ כהיטלטל ספינה בלב ים ללא הגה, ללא עוגן וללא קברניט, ונמצא צורת הדיון, ואתה מידת הדיון, לוקה. אבל כאשר, מטעמים סבירים והוגנים, מבקש בעל-הדין לתקן את הפגימה שפגם בשלב הראשון של פרשתו הוא, מן הראוי כי בית-המשפט ייענה לו.

5. במקרה שלפנינו, כך נראה לי, היה טעם סביר והוגן לבקשת באיכות המערערת. צילומי הרנטגן המראים (לטענת באיכות המערערת) על התדבקויות בחצוצרת הרחם, אי אפשר היה להציגם לפני העד ד"ר פולישוק בעדותו הראשונה, כי תאריך עדותו של זה היה ה-25.3.64, והצילומים נעשו ביום 30.4.64. טרוניתו של באיכות המשיבים: מדוע באמת לא עשתה אותם המערערת לפני ה-25.3.64, אינה נראית לי, כי צילומי רנטגן כרגיל, נעשים לפי דרישת הרופא, והוא הקובע מתי לעשותם. מסתבר כי מתחילת אפריל עד ה-10.7.64 שהה ד"ר פולישוק בחוץ-לארץ. מכיון שכך, הרי לא יכול היה באיכות המערערת להזמין להעיד ביום 3.4.64, בישיבות שנתקיימו ב-11.10.64 וב-12.10.64, היו כבר, אמנם, גם הצילומים וגם ד"ר פולישוק בארץ, אבל באותן שתי ישיבות נגבתה עדותו של פרופ' הלברייכט, ובאיכות התובעת חקר אותו, בחקירה נגדית, על אודות התמונה

מ"מ הנשיא (זילברג)

המופיעה בצילומים הנ"ל. ומיד לאחר שנסתיימה חקירתו של פרופ' הלברייכט, ולאחר שעד זה כפר בנכונות הטענה הנטענת על-ידי באי"כוח המערצרת לגבי צילומים אלה, הודיע באי"כוח המערצרת על כוונתו לקדוא שנית את ד"ר פולישוק, וביום 27.11.64 הוא הביע פורמלית את הבקשה הזאת. נוכח כל אלה נראה לי, כי יש לבקשתו על מה שתסמוך.

אני מציע איפוא להיענות למערער ולבטל את החלטתו של השופט המלומד. הוצאות הערעור בסך 300 ל"י לפי התוצאות במשפט.

ניתן היום, כ"ו באייר תשכ"ה (28.5.65).

ב

ג